

ARQUITECTURA
I CONTEXT URBANÍSTIC
1950-2010
ALTAFULLA - TORREDEMBARRA

ESTUDIS I JORNADES
DE DIVULGACIÓ
Dossier
projecte

REALITZACIÓ D'ESTUDIS I JORNADES DE DIVULGACIÓ SOBRE:

ARQUITECTURA I CONTEXT URBANÍSTIC 1950 – 2010 ALTAFULLA - TORREDEMBARRA

1a part: Recerca, Jornades de divulgació i visites guiades a edificis emblemàtics.
(novembre 2012)

2a part: Exposició, publicació dels treballs, taules rodones, itineraris de descoberta.
(maig, juny, agost i setembre de 2013)

El projecte que vol explicar el dossier que teniu a les vostres mans és polièdric. Per una banda busca el rigor d'una investigació científica i, per l'altra no defuig esdevenir una mena de plataforma per apropar l'arquitectura contemporània local als seus veïns i veïnes, amb les eines pedagògiques i de disseny necessàries per abastar-ho.

Parlem de diferents cares perquè també la gènesi de la idea permet citar més punts de vista o vessants. Els organitzadors som el Centre d'Estudis d'Altafulla i el Centre d'Estudis Sinibald de Mas de Torredembarra. Una col·laboració que mancomuna esforços i ens referma en les nostres tasques d'investigació i difusió cultural dels nostres entorns.

També cal destacar el suport tècnic de l'Escola Superior d'Arquitectura de la Universitat Rovira i Virgili a Reus i la col·laboració del Col·legi Oficial d'Arquitectes de Tarragona.

Diferents activitats ens varen permetre comptar amb destacats professors que ens oferien classes magistrals just abans de poder visitar "in situ" les obres o corrents artístiques i arquitectòniques previstes. Un luxe que suposava un aprofitament exponencial de les conferències pel fet de poder visitar de forma consecutiva i immediata i, també cal destacar-ho, de les visites pels coneixements adquirits el dia abans i que permetien una visió amplia i seriosa d'espais, edificacions i paisatge urbà.

EL PROJECTE

La pregunta que va iniciar-ho tot, podríem concretar-la com: Hi ha arquitectura contemporània de qualitat a Torredembarra i Altafulla? Un estudi rigorós ens desvetllaria més obres? Són prou conegudes?

Les converses que comentàvem i diferents treballs i articles ens Vàrem decidir a plantejar-nos la idea com a projecte.

La resposta l'Escola Superior d'Arquitectura de la Universitat Rovira de Reus i en concret del professor Roger Miralles, ens varen obrir la porta a plantejar-ho com una mena de crèdit complementari per a estudiants per a detectar, localitzar i catalogar les construccions susceptibles de ser afegides al projecte.

Calia concretar un marc inicial basat en les primeres investigacions. Es varen triar deu edificis. Set de Torredembarra i tres d'Altafulla. Més endavant ens podíem plantejar estudis més amplis o amb paràmetres diferents.

Per donar-ho a conèixer també calia plantejar-se accions rigoroses i alhora de vàlua comunicativa. Unes jornades de divulgació al públic en general i, amb especial atenció als instituts de les viles, ha d'encetar l'interès i anar construint el marc per a la segona fase.

Unes jornades previstes per aquest mes de novembre. Concretament el dia nou de novembre a Altafulla es realitzarà una mena de taula rodona per presentar tot el projecte i anar tocant temes importants com el context urbanístic i les diferents singularitats que podem trobar al nostre entorn.

Dues sessions més de les Jornades que se celebraran a cada vila, el dia setze de novembre a Torredembarra i el vint-i-quatre a Altafulla. Uns actes que han d'exposar les circumstàncies i característiques de l'urbanisme contemporani i com a segona línia conèixer amb més profunditat les interioritats i fonaments d'algunes edificacions de la mà dels seus creadors o d'altres professionals coneixedors en profunditat de les diferents obres.

LA SEGONA FASE

El projecte, com avançàvem, finalitza l'any que ve. Les accions previstes passen per una exposició que s'auto implementa de les investigacions i participacions d'aquesta primera part i que esdevindrà l'esquelet d'una publicació de les diferents parts del projecte.

La monografia prevista contindrà les deu fitxes detallades dels edificis més una introducció històrica i unes conclusions. Els diferents autors tenen relació amb els Centres d'Estudis i amb l'Escola de Reus.

L'exposició estarà completada per diferents actes-conferència així com visites guiades als diferents edificis i llocs d'interès amb relació amb els temes tractats.

Volem definir els valors, de manera crítica, de l'arquitectura que s'ha fet en aquest temps en que s'ha produït un gran creixement urbanístic a les nostres viles.

Així, es tracta de mostrar el patrimoni arquitectònic contemporani més valuós dins del creixement urbanístic, sovint caòtic, en bona mesura desconegut per la majoria de veïns i veïnes.

ALGUNS EXEMPLES

Hi ha una sèrie d'edificis que tenen força interès. El professor de l'Escola Superior d'Arquitectura de la Universitat Rovira i Virgili de Reus, i un dels experts que els estan estudiant, com hem comentat és en Roger Miralles.

S'ha confeccionat una llista dels edificis en funció del seu interès històric i també pel fet d'estar destacats en diferents publicacions tècniques o per premis d'arquitectura contemporània.

D'alguns ja se'n coneix la seva importància històrica, com és el cas dels dos primers edificis de la llista: els dels arquitectes Josep Maria Sostres i Antoni Moragas Gallissà, n'hi ha d'altres que el seu valor històric és encara desconegut.

A ALTAFULLA:

1. CASA MANOLO,
de Guillermo Bertólez Cué,
Javier Ferrándiz Gabriel i
Xumeu Mestre Mari (1984-
1986)

JUSTIFICACIÓ DE LES

**2. HABITATGE AL CAMÍ DE L'ÈRMITA
DE SANT ANTONI**
de Rafael de Cáceres
(1970-1971)

**3. CEIP LA PORTALADA, de Pau
Pérez Jové i Jordi Bergadà
Masquef (1987-1991)**

A Torredembarra:

- 1. APARTAMENTS DE TORREDEMBARRA,**
de l'arquitecte Josep Maria Sostres Maluquer (1954-1956)
(Quatre habitatges unifamiliars adossats),
Localització: C/ Aragó 5-11/Martineta, 12. Torredembarra

2. CASES BESSONES

de l'arquitecte Antoni Moragas i Gallissà (1957-1960) (Dos habitatges unifamiliars adossats),
Localització: Passeig Mediterrani, 3-5. Torredembarra

3. CASA DE COLÒNIES VORAMAR (abans **Dormund**), dels arquitectes Oriol Tintoré Auger i Salvador Balcells Molas. (1963-4), **Localització:** Avinguda Montserrat. Torredembarra

4. IES TORREDEMBARRA,
de Josep Llinàs Carmona
(1994-1995)
Premi FAD 1998.
Localització: Avinguda Sant
Jordi 62-64. Torredembarra

**5. FAR DE
TORREDEMBARRA,**
de Josep Llinàs Carmona
(1998-1999)
Localització: Punta de la
Galera. Torredembarra

6. REHABILITACIÓ DEL CASTELL DE TORREDEMBARRA, de Xavier Olivé Serret (2000).

Biennal d'arquitectura Alejandro de la Sota. Obra guanyadora en l'apartat de restauració. **Localització:** Plaça del Castell, 8. Torredembarra

7. ESCOLA BRESSOL DE TORREDEMBARRA, de l'arquitecte Xavier Romaní (1999-2000). Biennal d'arquitectura Alejandro de la Sota. Obra seleccionada com edifici de nova planta.
Localització: Carrer Dipòsit/Carrer de l'Era. Torredembarra

De la llista d'aquests edificis es desprèn que a Torredembarra i a Altafulla hi ha unes obres arquitectòniques que mostren, en bona part, l'evolució de l'arquitectura contemporània catalana i universal. Tenim un primer grup d'obres, com la del Sostres o la d'en Moragas que ens mostren la reintroducció a Catalunya del corrent racionalista després de la brusca interrupció causada per la Guerra Civil (1936-1939).

Sostres i Moragas, com ja és ben sabut, van ser dos líders del "Grup R". Els quals, junt amb Oriol Bohigas i altres, durant els anys 50 van donar a conèixer als arquitectes de la postguerra els corrents contemporanis que el franquisme havia rebutjat en gran mesura.

L'obra torrenca de Sostres ja està catalogada i protegida com a patrimoni arquitectònic de la nostra vila. Però creiem que hi ha altres obres dignes de figurar en el mateix catàleg, com les de Moragas i d'altres. També introduïm l'estudi de la premiada rehabilitació del Castell pel seu mèrit arquitectònic i històric. La rehabilitació d'edificis antics té també un gran interès científic i històric.

Si observem la llista ens adonarem que gairebé totes les obres han estat premiades o seleccionades per la Biennal d'Arquitectura Alejandro de la Sota, o fins i tot pels prestigiosos premis FAD. Dels edificis construïts durant els últims anys del segle XX destaquen, per exemple, les dues obres de l'arquitecte Josep Llinàs Carmona, l'Institut Torredembarra i el far. La seva arquitectura fa evolucionar el racionalisme cap a una influència mediterrània tradicional.

Aquest treball de recerca vol, doncs, contribuir a augmentar i millorar la tipologia del catàleg del patrimoni arquitectònic i del seu desenvolupament urbanístic de Torredembarra i d'Altafulla i a fer-los conèixer entre el públic en general.

DESENVOLUPAMENT DE LES JORNADES

- a) Durant els mesos de novembre 2012 es realitzaran unes jornades per difondre els coneixements generats per la recerca sobre els edificis i la seva arquitectura que aniran a càrrec dels propis arquitectes constructors de les obres, i, en el cas dels arquitectes ja desapareguts, altres experts en farien el comentari i explicació. També algun geògraf o urbanista faria un comentari crític de l'urbanisme aplicat a les nostres viles.
- b) L'endemà de cada jornada es faria una visita guiada a l'edifici o edificis explicats en la mateixa.
- c) Als mesos de maig, juny i agost o setembre de 2013 es programaria l'**exposició** introspectiva amb plànols i panells explicatius de les obres estudiades i el procés urbanístic patit en les nostres viles.
Es confeccionaran croquis i grafismes així com fotografies i imatges que il·lustrin les explicacions de cada una de les obres seleccionades.
Es preveu que les exposicions del tot el treball es realitzin a la sala Lluís Icart de Torredembarra, al Col·legi d'Arquitectes de Tarragona i a una sala a determinar a la vila d'Altafulla.
- d) El professor Roger Miralles serà el responsable de l'estudi tècnic i dels plànols de les obres. L'ajudaran en la seva confecció els alumnes d'una assignatura optativa que imparteix durant el segon quadrimestre d'aquest curs (febrer-juny de 2012) a l'Escola Superior d'Arquitectura de Reus (URV).

